

RETNINGSLINJER FOR IGAs UTDANNINGSPROGRAM I GRUPPEPSYKOTERAPI/GRUPPEANALYSE

Vedtatt på Generalforsamling i mars 1995, omarbeidet og revidert sist i 2017.

1. GENERELT

IGAs formål er å styrke det psykoterapeutiske tilbud i Norge ved å sørge for kvalifisert utdanning i gruppepsykoterapi og gruppeanalyse.

2. RAMMER FOR UTDANNINGSPROGRAMMET

Utdanningsprogrammet i gruppepsykoterapi og gruppeanalyse arrangeres som blokk-kurs med fem årlige delkurs á 3-4 dager. Hovedutdanningen består av en 2-årig basisdel (Trinn A) og en 2-årig fordypningsdel (Trinn B). Parallelt med Trinn A/Trinn B kan man ta fordypningsmoduler. Kandidater uten tilstrekkelig teori og/eller erfaringsbakgrunn til opptak ved Trinn A, kan starte utdanningen med et 1-årig Grunnleggende trinn. Det er også mulig å ta dette grunnleggende trinnet alene, som en innføring i gruppepsykoterapi.

3. ELEMENTER I UTDANNINGSPROGRAMMET

3.1. *Egenerfaring (smågruppe og storgruppe)*

Gruppene drives etter gruppeanalytiske retningslinjer. De har som mål å gi økt selvforståelse og mulighet til å bearbeide egne konflikter og problemer i mellommenneskelige relasjoner. De gir samtidig egenerfaring i gruppedynamikk, gruppeprosesser, gruppepsykoterapeutiske intervensjoner og gruppers utviklingsstadier. Storgruppen gir erfaring i mer spesifikk storgruppedynamikk. I tillegg har den som formål å knytte de ulike elementene i utdanningen sammen og integrere hendelser, tanker, følelser og fantasier som angår programmet som helhet.

3.2. *Teoriundervisning i gruppe*

Teoriprogrammet har læringsmål for hvert av trinnene og for hvert delkurs. Undervisningen foregår i en seminarmodell der kandidatene legger frem etter avtale fra litteraturlisten til drøftelse i teorigruppen. Det kan også foreleses over enkelte tema. Teoriprogrammet revideres løpende.

3.3. *Praktisk utdanning i gruppeterapi/analyse*

Trinnene og modulene har definerte krav til kandidatenes gruppeterapeutiske virksomhet, og kandidatene legger frem problemstillinger fra egne gruppeterapier til veiledning.

3.4. *Kollegiale veiledningsgrupper*

I tillegg til veiledningen på delkursene deltar kandidatene i kollegiale veiledningsgrupper som møtes mellom delkursene. Se «Retningslinjer for kollegiale veiledningsgrupper i utdanningsprogrammene».

3.5. *Skriftlig arbeid*

Mot slutten av Grunnleggende trinn, Trinn A og Trinn B leverer kandidatene en skriftlig oppgave som skal bidra til å integrere teorien. Etter avsluttet og godkjent Trinn B kan kandidatene skrive diplomoppgave i gruppeanalyse. Se «Retningslinjer for skriftlige arbeider ved avslutning av hvert trinn» og «Retningslinjer diplomarbeid».

4. UTDANNINGSPROGRAM I GRUPPEPSYKOTERAPI OG GRUPPEANALYSE

4.1. *Målsetning for utdanningen*

Grunnleggende trinn (1 år): Formidle basale kunnskaper i gruppepsykoterapi og om gruppeprosesser, med sikte på å kunne lede grupper i førstelinjen og å kunne fungere som koterapeut i terapigrupper i behandlingsinstitusjoner innenfor psykisk helsevern og rusbehandling.

Trinn A (2 år): Utdanne kandidaten til å kunne arbeide kvalifisert og systematisk med gruppepsykoterapi i førstelinjen og på spesialistnivå med polikliniske og innlagte pasienter.

Trinn B (2 år): Sette kandidatene i stand til å kunne arbeide selvstendig med gruppepsykoterapi og gruppeanalyse med innlagte og polikliniske pasienter, inkludert i privat praksis og gi grunnlag til å kunne veilede. Fordypningen retter seg spesielt mot spesialistnivå og arbeid med pasienter med komplisert problematikk.

Diplom i gruppeanalyse: Etter godkjent gjennomgått Trinn B, kan kandidatene skrive en diplomoppgave basert på det gruppepsykoterapeutiske/gruppeanalytiske arbeidet som er lagt fram til veiledningen. Se «Retningslinjer diplomarbeid».

4.2. *Opptakskriterier*

4.2.1. For å tas opp på Grunnleggende trinn må en søker fylle kriteriene i et av punktene A - C:

- A. Embetseksamen i medisin eller psykologi, i gang med klinisk praksis innen psykisk helse/rusbehandling.
- B. Bachelor innen helse- og sosialfag eller annen bachelor, master eller embets-eksamen som gir grunnlag for arbeid innen psykisk helse/rusbehandling, minst to års klinisk praksis innen psykiske helse/rusbehandling samt helst ett års tverrfaglig videreutdanning i psykisk helsearbeid eller tilsvarende.
- C. Unntaksvis kan personer som arbeider innenfor områder nært knyttet til psykisk helsevern/rusbehandling tas opp. Disse må dokumentere allsidig praksis og erfaring med grupper. Annen relevant utdanning kan vurderes etter skjønn.

4.2.2. For å bli tatt opp på Trinn A må en søker oppfylle kriteriene i punkt 4.2.1 og i tillegg:

Ha gjennomført grunnleggende trinn *eller*

Ha annen kombinasjon av praksis, teori og egenerfaring med gruppeterapi:

Praksis:

- For leger og psykologer minimum to års erfaring fra psykisk helsevern/rus, herav minst et halvt år som observatør, koterapeut eller terapeut i grupper.
- For søkere med bachelor innen helse- og sosialfag eller annen bachelor, master eller embetseksamen som gir grunnlag for arbeid innen psykisk helse/rusbehandling, minst fire års klinisk relevant praksis innbefattet erfaring med grupper, herav minst et halvt års praksis som observatør, koterapeut eller terapeut i grupper.
- For personer som arbeider innenfor områder nært knyttet til psykisk helsevern/rusbehandling vurderes klinisk og annen grupperelevant praksis individuelt. Minimumskrav fire års klinisk relevant praksis innbefattet erfaring med grupper, herav minst et halvt års praksis som observatør, koterapeut eller terapeut i grupper.

Teori:

Enten

- IGAs ettårige regionale opplæringsprogram i gruppebehandling (RGO) *eller*
- Relevante kurs, for eksempel IGAs introseminar, LIS-obligatorisk emnekurs i gruppepsykoterapi, psykologforeningens gruppekurs *eller*
- Relevante kurs minimum to dager + grunnutdanning med undervisning i gruppedynamikk eller gruppeterapi (for eksempel psykologstudium) *eller*
- Relevante kurs minimum to dager + relevant videreutdanning (for eksempel innføringsseminar fra Institutt for psykoterapi)
- MBT-G-utdanning, gruppeorienterte konferanser eller lignende

Egenerfaring/erfaring med prosess i grupper:

- Enten RGO ett år *eller*
- Egenerfaring individuelt eller i gruppe minimum ett år *eller*
- Deltakelse i prosessveiledning, prosessorienterte team e.l. over tid

Undervisningsleder kan ved behov foreta telefonintervju ved søknad om direkte opptak til trinn A. Endelig avgjørelse om opptak tas i Fagrådet.

4.2.3 Ved opptak vil det i tillegg til søkerens individuelle kvalifikasjoner, tas hensyn til geografisk spredning og regionale forhold, tverrfaglighet og utdanningsprogrammets/ terapigruppens sammensetning med hensyn til alder, kjønn og yrkeserfaring.

4.2.4 For å bli tatt opp på Trinn B må søkeren ha gjennomført Trinn A og basalt psykoanalytisk teorikurs (BPT) eller tilsvarende (for eksempel innføringsseminar ved Institutt for Psykoterapi, A-kurs ved Norsk Psykoanalytisk Institutt).

4.2.5. For kandidater som søker opptak på Trinn B stilles krav til egnethet.

4.3. *Krav til egen gruppeterapeutiske virksomhet*

Grunnleggende trinn: Kandidaten må arbeide systematisk med gruppe, for eksempel med å sette sammen en terapigruppe, delta som observatør eller som terapeut/koterapeut.

Trinn A: Kandidaten må arbeide systematisk med gruppeterapi gjennom de to kursårene. Gruppene skal være samtalebaserte og dynamiske i den forstand at kandidaten skal kunne lære å forstå og nyttiggjøre seg gruppeprosessen i sitt terapeutiske arbeid.

Trinn B: Det legges vekt på at kandidatene skal lære om både gruppeanalytiske sakte-åpne grupper og om korttids gruppeanalytisk psykoterapi/psykodynamisk gruppepsykoterapi. Kandidatene må jobbe selvstendig med rekruttering og gjennomføring av et gruppeterapiforløp. Praksiskravene er veiledende, og etter søknad til Fagrådet kan det være aktuelt å godkjenne alternative praksisforløp.

- Alternativ 1 (klassisk gruppeanalyse): Alene rekruttere til og drive en sakte-åpen gruppe etter gruppeanalytiske prinsipper (heterogen, ikke samtidig individualterapi, gruppen fortsetter etter utdanningen) minimum 80 gruppemøter á 90 minutter i løpet av Trinn B.
- Alternativ 2 (tilpasset gruppeanalyse): Minimum 60 sesjoner som terapeut/koterapeut i en psykodynamisk langtids sakte-åpen-gruppe. Eventuell koterapeut bør ha gruppeanalytisk/psykodynamisk orientert gruppeutdanning. Pasientene kan ha samtidig individualterapi, og gruppen kan være homogen. I løpet av trinnet alene rekruttere til og gjennomføre et korttids gruppeanalytisk psykoterapiforløp/psykodynamisk gruppepsykoterapiforløp, cirka 20 sesjoner.

Kandidatene velger ett av praksisløpene, men har teori og veiledning i samme gruppe.